

Sygn. akt I ACz 1261/13

POSTANOWIENIE

dnia 21 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<u>SSA Paweł Rygiel</u>
Sędziowie:	SSA Maria Kus - Trybek SSA Hanna Nowicka de Poraj

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 sierpnia 2013 r. w Krakowie

sprawy z powództwa **Syndyka masy upadłości (...) Spółki z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K.**

przeciwko **(...) SA w likwidacji w M.**

o uznanie za bezskuteczne w stosunku do masy czynności prawnych

na skutek zażalenia powoda od postanowienia Sądu Okręgowego – Sądu Gospodarczego w Krakowie z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt IX GC 403/11

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1261/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek strony powodowej o zabezpieczenie powództwa, którym Syndyk masy upadłości (...) Spółki z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K., w pozwie skierowanym przeciwko (...)Sa w likwidacji w M., domaga się uznania za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości czynności prawnych tj. ugody sądowej z dnia 11 marca 2009 r. i porozumienia z dnia 31 lipca 2008 r., w następstwie których doszło do ustanowienia hipotek w celu zabezpieczenia wynikających z tych czynności wierzytelności do kwoty 50.190.092 zł.

Sąd I instancji, odwołując się do treści art. 730¹ kpc uznał, że jakkolwiek dochodzone roszczenie jest wiarygodne, to jednak nie jest spełniona druga z przesłanek wymaganych tym przepisem. W ocenie Sądu, skoro syndyk domaga się wydania tytułu zabezpieczenia przeciwko sobie, to nie zachodzi interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia.

Od powyższego orzeczenia zażalenie wniósł powód, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie wniosku o zabezpieczenie. Syndyk zarzucił:

- naruszenie art. 730¹ kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i niesłuszne uznanie, iż Syndyk masy upadłości nie wykazał interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, gdyż jako środek zabezpieczenia wskazał zakazanie mu wypłacania sum wynikających z planu podziału;

- art. 328 § 2 kpc poprzez brak odniesienia się w uzasadnieniu postanowienia do wskazanych we wniosku okoliczności uzasadniających istnienie interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia.

Strona pozwana wniosła o oddalenie zażalenia podnosząc, że powołany we wniosku o sposób zabezpieczenia jest – w świetle przepisów ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze - niedopuszczalny.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Trafnie zarzuca żalący, że uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie odpowiada wymogom określonym w art. 328 § 2 kpc. Jest ono lakoniczne i nie odnosi się do występujących w sprawie problemów. Przedmiotowe uchybienie nie uniemożliwia jednak rozpoznania zażalenia. Pozwala bowiem na odczytanie motywów, którymi kierował się Sąd I instancji przy rozpoznaniu wniosku. Uwzględniając także, że Sąd drugiej instancji jest sądem merytorycznym, przed którym dochodzi do kontynuacji postępowania prowadzonego przed sądem pierwszej instancji, stwierdzona wada nie skutkuje koniecznością uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Przypomnieć należy, że w pozwie Syndyk masy upadłości domaga się uznania za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości czynności prawnych, a to:

1/ ugody sądowej z dnia 11 marca 2009 r. zawartej przed Sądem Rejonowym w Tarnowie w sprawie o sygn. V GCo 29/09;

2/ wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w/w ugodzie;

3/ obciążenia hipotekami przymusowymi łącznymi w kwocie 21.723.177,63 zł perrawa użytkownika wieczystego nieruchomości objętych księgami wieczystymi (...)/ (...) oraz (...);

4/ oświadczenia z dnia 31 lipca 2008 r. o ustanowieniu hipoteki umownej zwykłej na kwotę 10.111.693,83 zł oraz hipoteki umownej łącznej kaucyjnej do kwoty 7.000.000 zł na rzecz (...) SA w M., na podstawie którego dokonano obciążenia prawa wieczystego użytkownika nieruchomości objętych wyżej wskazanymi księgami wieczystymi;

5/ porozumienia z dnia 31 lipca 2008 r..

Na uzasadnienie zgłoszonego żądania, odwołującego się do treści art. 527 i nast. kc, syndyk wskazał, iż opisanymi wyżej ugodą i porozumieniem doszło do złożenia oświadczenia przez upadłą spółkę co do wysokości wierzytelności przysługującej stronie pozwanej, a czynności te były podstawą uzyskania przez stronę pozwaną zabezpieczenia wierzytelności w postaci opisanych wyżej hipotek. Syndyk zarzucił, że czynności te zostały dokonane z pokrzywdzeniem innych wierzycieli, a nadto objęte ugodą i porozumieniem wierzytelności zostały zawyżone. To wszystko w sytuacji powiązania podmiotowego upadłego i strony pozwanej. Skutkiem tego strona pozwana korzysta z uprzywilejowania w stosunku do innych wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.

Wnosząc o zabezpieczenie powództwa Syndyk wskazał, że w toku postępowania upadłościowego, wobec sprzeciwu tak upadłego jak i spółki (...), sędzia – komisarz uznał sporne wierzytelności pozwanej do masy upadłości oraz uznał, iż są one zabezpieczone hipoteką umowną łączną. W związku z tym, po uprawomocnieniu się listy wierzytelności, syndyk przystąpił do sporządzenia planu podziału funduszków masy upadłości, a po jego zatwierdzeniu, stosownie do treści art. 352 prawa upadłościowego i naprawczego, będzie zobowiązany go wykonać. Tymczasem wynik niniejszego postępowania wpłynie na podział funduszków masy upadłości, skoro w razie uwzględnienia powództwa (...) SA nie będzie przysługiwało prawo do zaspokojenia się z przedmiotu zabezpieczonego hipoteką przed innymi wierzycielami. Podkreślił, że w razie wykonania planu podziału przed prawomocnym zakończeniem niniejszego postępowania, w razie uwzględnienia powództwa, strona pozwana zobowiązana byłaby do zwrotu wypłaconych jej na podstawie tego planu kwot, a możliwość dokonania takiego zwrotu jest wątpliwa, skoro strona pozwana jest w likwidacji.

Odwołując się do tej argumentacji powód wniósł o zabezpieczenie powództwa poprzez wstrzymanie wykonania planu podziału funduszu masy upadłości w stosunku do strony pozwanej poprzez zakazanie syndykowi dokonania wypłat sum wynikających z planu podziału na rzecz tego wierzyciela.

Zgodnie z art. 730¹ kpc uzyskanie zabezpieczenia roszczenia warunkowane jest istnieniem 2-ch przesłanek: uprawdopodobnienia wiarygodności roszczenia oraz interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia.

Argumentacja Sądu I instancji powołana na uzasadnienie przyjęcia wiarygodności roszczenia powoda jest w oczywisty sposób chybiona. W istocie sprowadza się do kuriozalnego poglądu, że wiarygodności objęte ugodą i porozumieniem nie istnieją, skoro wynikają z faktur. Oczywistym pozostaje, że samo wystawienie faktury nie kreuje wiarygodności. Tym niemniej nie sposób zrozumieć znaczenia sformułowania użytego przez Sąd I instancji, że „faktury stanowiące składnik informatycznego systemu księgowego, prowadzonego według przepisów finansowo – skarbowych, w żaden sposób nie przystają do cywilnego pojęcia wiarygodności”. W rzeczywistości zatem Sąd nie dokonał oceny wiarygodności zgłoszonego roszczenia.

Oczywiście wadliwa jest ocena braku interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. Uwzględniając, że interes ten występuje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (§ 2 art. 730¹ kpc), zasadne jest przyjęcie, że powód w sposób dostateczny wykazał potrzebę uzyskania zabezpieczenia. W szczególności wykonanie planu podziału polegać będzie na wypłacie stronie pozwanej oznaczonych w planie sum, a uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie będzie miało wpływ na treść tego planu i wysokość należnych stronie pozwanej kwot. Z kolei uwiarygodniona jest okoliczność, iż ewentualny zwrot tych kwot przez stronę pozwaną może być utrudniony, skoro pozwana spółka jest w likwidacji. W oczywisty sposób zakończenie procesu likwidacyjnego przed prawomocnym zakończeniem niniejszego postępowania uniemożliwi uzyskanie zwrotu wypłaconych sum. Trafnie także syndyk powołuje, że z chwilą zatwierdzenia planu podziału nie ma możliwości wstrzymania wypłaty objętych nim należności, a na syndyku, z mocy art. 532 Prawa upadłościowego i naprawczego, ciąży prawny obowiązek niezwłocznego jego wykonania. Dodatkowo wskazać należy, że z dalszych przepisów dotyczących wykonania planu podziału wynika, iż syndyk, w opisanej w niniejszej sprawie sytuacji, nie ma możliwości wykonania tego planu poprzez wpłatę spornej wiarygodności do depozytu sądowego.

W tym stanie rzeczy odwołanie się do tego, że brak interesu prawnego wynika z faktu, iż wskazany we wniosku sposób zabezpieczenia dotyczy zakazania wnioskującemu dokonania czynności, a tym samym dotyczy „zabezpieczenia przeciwko sobie” wynika z niezrozumienia istoty zgłoszonego wniosku.

Pomimo powyższego zażalenie nie może odnieść zamierzonego skutku. Niezależnie bowiem od oceny, czy zgłoszone w sprawie roszczenie jest wiarygodne oraz, że spełniona została przesłanka istnienia interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, w ocenie Sądu Apelacyjnego, żądany sposób zabezpieczenia jest niedopuszczalny. W pełni w tym zakresie podzielić należy pogląd zaprezentowany przez stronę pozwaną w odpowiedzi na zażalenie.

Wnioskowany sposób zabezpieczenia zmierza do wstrzymania w części wykonania planu podziału, co pozostaje w sprzeczności z istotą postępowania upadłościowego.

Postępowanie upadłościowe ma charakter szczególny. Wzgląd na jego przedmiot, pewność obrotu prawnego, uzyskanie zaspokojenia przez wierzycieli powoduje, iż w tym postępowaniu szczególne znaczenie ma jego szybkość. Celem tego postępowania jest m.in. możliwie szybkie usunięcie szkodliwego stanu związanego z niewypłacalnością podmiotu działającego w obrocie prawnym. Z tych względów w art. 35 Prawa upadłościowego i naprawczego wyłączono stosowanie przepisów kodeksu postępowania cywilnego o zawieszeniu postępowania. Zważyć przy tym należy, że wstrzymanie oznaczonej czynności dokonywanej w toku postępowania upadłościowego zmierza do zatamowania – co najmniej w oznaczonym zakresie – biegu postępowania upadłościowego.

Niedopuszczalność wstrzymania wykonania planu podziału znajduje potwierdzenie w treści przepisów Części Pierwszej, Tytułu VIII, Działu III, Rozdziału 2 Prawa upadłościowego i naprawczego, dotyczących wykonania planu podziału. Zważyć należy, że z art. 532 wynika bezwzględny nakaz wykonania planu podziału, a w sytuacjach szczególnych, przewidzianych ustawą wykonanie planu podziału może polegać na złożeniu sumy wydzielonej na zaspokojenie wierzycielności do depozytu sądowego (art. 356, 357, 358). Trafnie wskazuje strona pozwana w odpowiedzi na zażalenie, że nawet w przypadku sumy, której wysokość zależy od warunku rozwiązującego, podlega ona wydaniu wierzycielowi bez zabezpieczenia (art. 356). Podkreślenia przy tym wymaga, że wskazane w przepisach szczególnych złożenie sumy do depozytu sądowego stanowi formę wykonania planu podziału. Skoro zatem także w przypadkach szczególnych plan podziału podlega wykonaniu, tyle, że jego wykonanie polega na złożeniu sum w nim przewidzianych do depozytu sądowego, to przyjąć należy, iż wstrzymanie wykonania planu podziału jest niedopuszczalne.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że zarządzenie tymczasowe nie może zmierzać do unicestwienia celu i istoty postępowania upadłościowego. Tym samym sposób zabezpieczenia polegający na wstrzymaniu wykonania planu podziału jest niedopuszczalny.

Powołane wyżej rozważania nie wykluczają dopuszczalności innego sposobu zabezpieczenia, jak choćby złożenia oznaczonej sumy do depozytu sądowego – sposobu znanego prawu upadłościowemu, a stanowiącemu formę wykonania planu podziału. Sąd w niniejszej sprawie związany był jednak wnioskiem powoda i żądanym sposobem zabezpieczenia, co wyklucza możliwość zastosowania całkowicie innego od wnioskowanego sposobu zabezpieczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, orzekł jak w sentencji.